

11.11.11 bundelt de kracht van 330
11.groepen en 60 organisaties

[WAT IS 11.11.11](#)[ONZE LEDEN](#)[WAT DOET 11.11.11](#)[DOE MEE](#)[STEUN ONS](#)[WERELDWIJD](#)[THEMA'S](#)[WAT DOET 11.11.11](#) [Beleidsbeïnvloeding](#) [Opinie en standpunten](#) [11.politiek](#) [TTIP-leeskamer biedt weinig vooruitgang](#)

TTIP-leeskamer biedt weinig vooruitgang

In alle Europese hoofdsteden worden beveiligde leeskamers ingericht waar regeringsvertegenwoordigers en parlementsleden TTIP-onderhandelingsteksten kunnen inkijken. Europese Commissaris Malmström noemde dit in het Vlaamse parlement een "immense vooruitgang".

11.11.11 is het hier niet mee eens. De Belgische leeskamer is minder toegankelijk dan bijvoorbeeld de Duitse. 11.11.11 pleit ervoor dat Belgische parlementsleden de onderhandelingsteksten gewoon in hun mailbox krijgen – net als hun Europese collega's.

Een stap vooruit: Europese onderhandelingsvoorstellen zijn publiek

De Europese Commissaris noemt de TTIP-onderhandelingen de meest transparante ooit. Er is namelijk een Adviesgroep opgericht waar een dozijn vertegenwoordigers van het middenveld op de hoogte gehouden worden van de onderhandelingen en de Commissie publiceert haar onderhandelingsvoorstellen.

Dat laatste is inderdaad een stap vooruit. Voor de TTIP-protesten deed de Commissie dit nooit. In september heeft ze beloofd het voortaan voor alle onderhandelingen te doen. Wel krijgt de adviesgroep niet veel meer te horen dan wat er doorgaans op Commissie de-briefings verteld wordt, alleen wat vroeger.

Een stap achteruit: de geconsolideerde onderhandelingsteksten zijn geheim

"Geconsolideerde onderhandelingsteksten" zijn teksten die doorgaans voorstellen van beide partijen bevatten en die door beiden erkend worden als de teksten waar ze samen op verder werken. Maar de VS wil niet dat haar standpunten bekend worden en verbiedt dat haar voorstellen worden gedeeld met de lidstaten of de Europese of nationale parlementen. De VS gaf uiteindelijk –bij wijze van proef- toelating dat de teksten via een beveiligd intranet beschikbaar zijn voor Europarlementsleden en voor beveiligde leeskamers in de hoofdsteden.

Dit is een stap achteruit ten aanzien van alle onderhandelingen die de EU ooit gevoerd heeft. Normaal krijgen regeringen, de commissie handel van het Europees parlement en meerdere nationale parlementsleden deze documenten gewoon per e-mail.

Ongelijke behandeling in de lidstaten

Sinds enkele weken worden er nu in de EU hoofdsteden leeskamers geopend, maar die zijn niet allemaal even toegankelijk. In België mogen de vaste leden van de parlementaire commissies buitenlandse zaken van de zes parlementen de documenten gaan inkijken. Ze moeten zich eerst aanmelden, dan moeten ze een document aanvragen, dat wordt dan klaargelegd in de leeszaal waar ze het mogen inkijken als ze eerst hun GSM of smartphone afgeven en een verklaring van geheimhouding ondertekenen. De leeszaal kan vier personen tegelijk invangen en is 2 maal per week 2 uur open. Gezien de zes commissies ongeveer 85 parlementsleden tellen duurt het dus 10 weken vooraleer ze 1 document gezien hebben.

In Duitsland staan alle documenten op computers zonder internetverbindingen, is de leeszaal 2 maal per dag open en voor 8 personen tegelijk.

België hinkt achterop

In Duitsland bestaat er een traditie dat de parlementsleden gewoon alle teksten krijgen die het Europees parlement ook krijgt. In België niet. De Belgische regeringen informeren en consulteren hun parlementen (en ook het middenveld) niet systematische over handelsonderhandelingen.

11.11.11 vindt dat het tijd wordt dat België op dat vlak een inhaalbeweging maakt. Trouwens: waar is al die geheimhouding voor nodig? "Om de onderhandelingen vlotter te doen verlopen", is het standaard antwoord. Maar vlot betekent in dit geval simpelweg minder democratische controle.

Marc Maes

Beleidsmedewerker handelsbeleid en campagne voedsel

Deel dit artikel

WEGEN OP HET BELEID

CAMPAGNES

IN HET ZUIDEN

LOKAAL N-ZBELEID EN 4DE PIJLER

CULTUUR EN EVENEMENTEN

EDUCATIE EN SENSIBILISERING

Schrijf je in op onze nieuwsbrief

Volg 11.11.11

e-mail adres

INSCHRIJVEN

NIEUWSBRIEF - SITEMAP - RSS - DISCLAIMER - BESCHERMING VAN DE PERSOONSgegevens

Bron: <http://www.11.be/artikels/item/ttip-onderhandeling-isds-voor-het-eerst-op-tafel>

TTIP-onderhandeling: ISDS voor het eerst op tafel

Update 4 maart 2016

Canada is bereid de ISDS-regeling voorzien haar handelsakkoord met de EU (CETA) aan te passen. Maar dat verandert niets aan de fundamentele problemen en gevaren.

Door de aanpassingen wordt de regeling vrijwel identiek aan de regeling voorzien in het kader van de TTIP-onderhandelingen waarover de Europese Commissie vorige week heeft onderhandeld met de VS.

Daarmee legt de Europese Commissie de bezwaren van de protestbeweging tegen ISDS (waaronder 11.11.11), de Europese Vereniging van Rechteren en de [Duitse Rechterbond](#), naast zich neer.

Met deze aanpassingen hoopt de Europese Commissie voldoende steun te vinden in de Europese Raad en het Europese Parlement.

TTIP: a dead-end trade deal

© Greenpeace

Deze week vindt in Brussel de 12de ronde plaats van de onderhandelingen voor een "Transatlantische handels- en Investeringspartnerschap" (TTIP). Ondanks alle protest zal er voor het eerst sinds de lancering van de onderhandelingen in 2013 echt onderhandelend worden over de fameuze investeerder-staat-geschillenregeling (ISDS). Op de tafel ligt het jongste voorstel van de Europese Commissie voor een investeringshof-systeem ([Investment Court System](#) of ICS). Dit is niet veel meer dan ISDS onder een ander naam. De opname ervan in TTIP blijft een bedreiging voor de democratie en de rechten van burgers in Noord en Zuid.

Nog even kort ISDS voorstellen: deze geschillenregeling verleent buitenlandse investeerders de exclusieve mogelijkheid om via internationale arbitragepanelen schadevergoeding te eisen van een staat voor alle mogelijke overheidsmaatregelen waarvan ze vinden dat die hun belangen schaden. De panelen beoordelen deze maatregelen niet op basis van de grondwetten of de democratisch gestemde wetten van het gastland, maar op basis van vage investeringsbeschermingsnormen zoals "eerlijke en billijke behandeling".

In zo'n tribunaal mogen drie privé-juristen (die als advocaat kunnen optreden voor een bedrijf in een zaak en als arbiter in een andere) wetten, overheidsmaatregelen en gerechtelijke uitspraken beoordelen en staten veroordelen tot hoogoplopende schadevergoedingen. Daarbij worden niet enkel de geïnvesteerde bedragen, maar ook de verwachte winsten in rekening genomen.

Cases in stijgende lijn

Investeringsbeschermingsakkoorden zijn bedacht in tijden van dekolonisatie en Koude Oorlog als bescherming tegen nationalisaties en onteigeningen zonder compensatie. Maar over de jaren heen zijn de beschermingsnormen alsmaar uitgebreid zodat op dit ogenblik om het even welk beleid het slachtoffer kan worden of gezwaaid kan worden met een klacht om nieuw beleid te vermijden.

ISDS cases gaan over [belastingen](#), het verbieden van schadelijke producten, ziekteverzekering, [milieuvergunningen](#), behandeling en vervoer van gevaarlijk afval,

gezondheidsmaatregelen, enz. **Maar liefst 60% van de gekende cases tegen EU lidstaten gaan over milieubeleid.** Het aantal cases gaat ook in stijgende lijn: van 3 (gekende) nieuwe cases in 1995 naar 70 (gekende) nieuwe in 2015.

In het Zuiden is men de éézijdige investeringsakkoorden beu. Het [Braziliaanse parlement](#) heeft ze altijd al geweigerd, [Zuid-Afrika](#) en [Indonesië](#) zijn begonnen met het opzeggen ervan. [India](#) heeft haar modeltekst herzien en verscheidene beschermingsnormen over boord gegooid. Ook [Ecuador](#), dat het voorwerp geweest is van enkele controversiële ISDS-uitspraken zegt investeringsakkoorden op. Je zou voor minder: in 2012 is Ecuador [veroordeeld](#) tot het betalen van 2,3 miljard \$ (inclusief interesten) omdat het een oliewinningsvergunning aan Occidental Petroleum had opgezegd nadat het bedrijf 40% van haar productierechten had doorverkocht zonder toestemming te vragen zoals in de vergunning was voorzien.

In Europa

In Europa is het voorstel van de Commissie om ISDS op te nemen in TTIP op luid protest onthaald. **Sinds Canada het [NAFTA-akkoord](#) (met ISDS) tekende met de VS behoort Canada tot de [meest aangeklaagde landen ter wereld](#).** Als TTIP ISDS bevat kunnen meer dan 50.000 Amerikaanse investeerders Europese regeringen aanklagen of onder druk zetten door met een aanklacht te dreigen en kan het aantal ISDS cases snel verveelvoudigen. Waarom zou de EU die weg willen opgaan?

Onder druk van publiek protest, waaronder [3.284.289 handtekeningen](#) voor een petitie tegen ISDS en TTIP, en op verzoek van de Europese Parlement stelde de Europese Commissie eind vorige jaar "een [nieuw systeem van geschillenbeslechting](#)" voor, het zogenaamde "investeringshof systeem" (Investment Court System of ICS). Daarin worden arbiters "rechters" genoemd en is een beroepsmogelijkheid voorzien.

Greenpeace probeerden de onderhandelingen te blokkeren

© Philip Wilson / Greenpeace

Duitse rechters zijn tegen

Maar het ICS brengt in feite slechts enkele procedurele verbeteringen aan en wijzigt niets aan de fundamentele problemen. Begin deze maand kwam de Deutsche Richtersbund, het gezaghebbende verbond van Duitse rechters en openbare aanklagers tot [dezelfde conclusie](#).

Volgens de DRB zou ISDS/ICS de wetgevende macht van de EU en de lidstaten beperken en het juridisch systeem in de lidstaten en de EU wijzigen. Volgens de DRB is ICS geen internationaal hof, maar eerder een permanent arbitrage tribunaal waarin de onafhankelijkheid van de zogenaamde rechters niet zijn gegarandeerd. Er is, zo vinden de rechters nog, in de EU geen nood aan ISDS of ICS: geschillen kunnen voor de nationale rechtbanken gebracht worden. **De Europese Commissie is ook niet bevoegd** om ISDS/ICS in te richten en bovenal: de oprichting van bijzondere rechtbanken voor specifieke groepen van rechtszoekenden is gewoon een verkeerde aanpak.

TTIP for ever?

We kunnen daar aan toevoegen dat de Commissie in haar jongste voorstellen de rechten van de buitenlandse investeerders eigenlijk nog verhoogt. Buitenlandse investeerders zouden staten ook kunnen aanklagen als overheden bepaalde uitspraken deden waardoor ze bij de investeerder "legitieme verwachtingen" hebben gewekt die nadien niet zijn uitgekomen.

Buitenlandse investeerders zouden ook gebruik kunnen maken van ISDS/ICS voor betwistingen over privé-contracten die ze met een overheid afsloten. In tegenstelling tot bilaterale investeringsakkoorden bevat TTIP overigens geen vervaldatum en **kan de ISDS-regeling niet opgezegd worden** zonder TTIP zelf op te zeggen en daarmee heel de EU-VS handel te ontrafelen. ISDS in TTIP is dus voor altijd. En toch legt de Commissie volgende week ICS op de onderhandelingstafel.

Ondertussen blijven de Europese lidstaten met toestemming van de Commissie ook dapper verdergaan met het afsluiten en ratificeren van eigen investeringsakkoorden met andere landen op basis van modelteksten waarin de rechten van overheden ten aanzien van buitenlandse investeerders wel bijzonder slecht worden behandeld. België, dat samen met Luxemburg investeringsakkoorden onderhandelt, heeft er tot nu toe een 60-tal en de Vlaamse en federale regeringen willen er daar nog een dozijn aan toevoegen. En zo is de Europese Unie bron van verschillende soorten akkoorden en creëren de lidstaten contradicties met het beleid van de unie, met de zegen van de unie.

11.11.11 hoopt dus dat het protest tegen ISDS nog blijft voortduren en nog toeneemt. We zullen daar alleszins toe bijdragen. En hopelijk komen er dan ooit investeringsakkoorden die partijen doen samenwerken om duurzame investeringen te bevorderen gericht op sociale en ecologische vooruitgang en om overheden, bedrijven en burgers een gelijke toegang te geven tot een eerlijke rechtspraak om hun rechten te doen respecteren.